

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА I КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет *изобразително изкуство* в началния образователен етап изгражда художествената и естетическата култура на учениците и допринася за развитие на творческите им способности. Неговите цели и задачи са пряко насочени към постигането на ключовата компетентност *културна компетентност и изразяване чрез творчество*, чиито измерения в началния етап на основното образование се свързват с възможностите за стимулиране на детското въображение и за изразяването на емоции в процеса на изобразителната дейност. Присъщите на възрастта спонтанност, въображение и желание за изява следва да се направляват в посока на постепенното осъзнаване на стойността на изкуството в живота и развитие на способността за себеизразяване, на проява на естетическо чувство и зачитане на културното многообразие. Ето защо включването на учениците в творческа изобразителна дейност е насочено към себеизразяването им чрез различни средства и към изразяване на естетическо чувство от досега с изобразителното изкуство.

Учебната програма по изобразително изкуство за първи клас отчита както многообразието на конкретните условия за обучение, така и индивидуалните интереси и потребности на ученика и е насочена към развитие на неговия творчески потенциал с помощта на: емоциите и чувствата, въображението, паметта, мисленето, възприемане и интерпретиране на обекти от действителността, изобразителна дейност и общуване с художествени произведения, рисунки, приложения, пластики, художествени конструкции, изпълнени с разнообразни изобразителни материали и техники.

Учебното съдържание по изобразително изкуство в първи клас осигурява възможности за:

- изразяване на идеи и преживявания с помощта на изобразителни средства;
- изграждане на естетически критерии при възприемане на обекти и явления от действителността и творби на изобразителното изкуство;

- развиване на практически опит за работа с изобразителни материали и техники;
- формиране на интерес към националната и световната художествена култура.

Акцентът в учебната програма по изобразително изкуство за I клас е върху знанията, уменията и отношенията, свързани със създаване на реални и фантазни образи на обекти чрез използване на разнообразни материали и пособия; възприемане на произведения от изобразителното изкуство и илюстрации на литературни творби; познаване и използване на визуални знаци в различни области на живота, осигуряващи възможност за по-пълноценна адаптация на учениците в социална среда.

В обучението по изобразително изкуство в I клас наред с основните понятия се усвояват следните понятия с интегрален и междудисциплинарен характер: природа, обект, среда, творба, цвят, форма, образ, знак, въображение, творчество, изобразителни материали и техники.

Учебното съдържание по изобразително изкуство за I клас е представено в осем теми чрез очакваните резултати от обучението по темите и новите понятия за всяка от тях. Новите знания и понятия се изясняват и формират чрез практическа дейност под формата на изобразителни представи. Те се усвояват на практическо ниво чрез непосредствено участие на учениците в изобразителни дейности. В останалите часове за упражнения, обобщение и практически дейности се изпълняват допълнителни задачи, които осигуряват възможност за по-активна творческа изява при индивидуално и групово участие на учениците. Знанията, уменията и отношенията, свързани с постигането на ключовата компетентност *културна компетентност и изразяване чрез творчество*, се усвояват на емпирико-описателно равнище и се обогатяват от уменията за самостоятелност, инициативност и творчество, работа в екип, проектно и изследователско учене и мислене, представяне на творчески резултати и реализация.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методите и средствата за постигане на очакваните резултати и при определяне на последователността на темите. Така например очакваните резултати по темата „Материали и пособия“ може да се интегрират в останалите теми.

Задължителната подготовка на учениците по изобразително изкуство в I клас може да се осъществява както в класната стая, така и извън училище в следните видове форми: посещения на музеи, галерии и сбирки; организиране на изложба.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
<i>Обект и среда</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива визуални особености на човешки фигури. • Разбира основни връзки между обекти и среда в изображения на реални и фантазни герои. • Интерпретира връзки между обекти и среда в изображения на реални и фантазни герои.
<i>Обект и образ</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава най-важни визуални особености на обекти и форми. • Разграничава различни видове цветове. • Създава реални и фантазни образи по впечатление и въображение, като използва различни видове цветове. • Асоциира образи на обекти по общи визуални белези. • Интерпретира най-важни визуални особености на обекти и форми. • Проявява емоционално отношение към различни видове цветове.
<i>Зрител и творба</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива творби на изкуството в различна среда. • Описва особености на различни творби на изобразителното изкуство. • Изразява свои впечатления при възприемане на различни видове творби на изкуството.
<i>Визуална комуникация</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо образи и знаци. • Използва значението на образи и знаци в изобразителна дейност.
<i>Материали и техники</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни изобразителни материали и пособия. • Разбира най-общо връзката между материали и пособия. • Използва възможностите на различни видове материали и пособия.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Глобални теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Богатството на образите	<ul style="list-style-type: none"> • Описва най-общо визуални характеристики (форми, цветове, съотношения) на обекти от заобикалящата среда. • Изобразява човешки фигури по памет и наблюдение. • Изобразява обекти от света на децата и на възрастните (играчки, предмети от бита, сгради, улици, транспортни средства). • Изразява емоционално-естетическо отношение към обекти от заобикалящата среда чрез описания и изобразителна дейност. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ рисунка ☐ изображение
Реални и фантазни герои	<ul style="list-style-type: none"> • Различава изображения на реални от фантазни герои. • Създава изображения на реални и фантазни герои. • Описва връзки между обекти и среда в изображения на реални и фантазни герои. • Интерпретира творби с изображения на реални и фантазни герои чрез описания и изобразителна дейност. • Коментира отличителни черти на образи и действия на добри и лоши реални и фантазни герои. 	
Образи и форми	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава характерни визуални особености на формите (плоски и обемни). • Разпознава визуални особености на форми и силуети. • Отразява визуални особености на формите (плоски и обемни) в изобразителна дейност: рисуване, апликиране, моделиране, художествено конструиране. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ форма ☐ силует

<p>Образи и цветове</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава различни цветове - жълт, червен, оранжев, виолет, син, зелен, кафяв, черен, бял. • Получава различни видове цветове чрез смесване на бои. • Създава изображения по впечатление и въображение, като използва различни видове цветове. • Проявява емоционално отношение към различни видове цветове в творби на изкуството и в ученически произведения чрез описания и изобразителна дейност. 	<p>☐ ЦВЯТ</p>
<p>Творби на изобразителното изкуство</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Различава видове творби на изобразителното изкуството - рисунки, картини, пластики. • Знае не по-малко от пет имена на известни български художници. • Изразява устно свои впечатления от творби на изобразителното изкуството. • Представя в рисунки свои впечатления от творби на изобразителното изкуство. 	<p>☐ изобразително изкуство</p> <p>☐ картина</p>
<p>Илюстрации в книги за деца</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва илюстрации с изучавано литературно произведение. • Описва илюстрация на литературна творба за деца, като използва художествени понятия. • Изразява емоционално отношение към герои от приказка чрез рисунка. 	<p>☐ илюстрация</p>
<p>Общуване и знаци</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива значението на визуални образи и знаци. • Използва образи и знаци в изобразителната дейност. • Коментира значения на образи и знаци в конкретна среда (обществени сгради, улици; спортни, търговски и културни обекти). 	<p>☐ образ и знак</p>

<p>Материали и пособия</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Различава основни изобразителни материали и пособия за рисуване (водни бои – темпера, акварел; видове четки – плоски и обли; палитра, пастели, флумастери, моливи). • Различава основни изобразителни материали за моделиране (глина, пластилин). • Използва основни изобразителни материали за апликиране и художествено конструиране (хартия, картон). • Използва възможностите на различни видове изобразителни материали и пособия в изобразителната дейност. • Комбинира различни материали и техники (рисуване и апликиране, рисуване и конструиране). • Организира работното си място за работа с изобразителни материали. • Подбира изобразителни материали и пособия за рисуване. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ изобразителни материали ☐ изобразителни пособия
-----------------------------------	--	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета изобразително изкуство в I клас - 64 часа.

Примерно разпределение на часовете

За нови знания	47%
За упражнения и практически дейности	47%
За диагностика на входно, междинно и изходно ниво	6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущото оценяване на ученически творби е резултат от изпълнение на изобразителни задачи на основата на естетически и дидактически показатели. Дидактическите показатели се отнасят до изпълнението на поставените учебни задачи. Естетическите показатели отразяват качествените характеристики на индивидуални творчески прояви на ученика. Поощрява се активността на ученика. Входящото и изходящото равнище се оценяват чрез: резултата от изпълнение на изобразителна задача; визуален тест.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на ключови компетентности, ориентирани към личностното развитие на ученика.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ описване на наблюдавани обекти, среда, произведения на изобразителното изкуство и ученически творби;✓ прилагане на новите понятия от областта на изобразителното изкуство в игрова ситуация;✓ илюстриране на изучавана приказка;✓ създаване на рисунка и на серия от рисунки за изразяване на впечатления и преживяване от случка или разказана история;✓ сценично представяне с костюми и маски.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ рисуване на образи (декоративни, смешно-забавни) на букви от различни азбуки.
<i>Математическа компетентност и основни</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ създаване на образи от геометрични форми и линии;✓ свързване на точки за изграждане на образи, включително и за дорисуване на симетрични фигури;

<p><i>компетентности в областта на природните науки и на технологи</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ създаване на художествени конструкции за развиване на логическо и пространствено мислене; ✓ използване на основни геометрични фигури при създаване на образи и знаци; ✓ рисуване на смешно-забавни образи на цифри; ✓ прилагане на математическите отношения <i>по-малко</i> и <i>повече</i> в изобразителна дейност; ✓ извличане на математическа информация от картина (количества, положение в пространството, съотношения).
<p><i>Дигитална компетентност</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ рисуване на образи и знаци по аналогия на иконки от дигитални средства; ✓ интерактивна употреба на информационно-комуникативни технически средства с помощта на учителя за възприемане на художествени произведения; ✓ виртуални посещения на галерии.
<p><i>Умения за учене</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ планиране на самостоятелната работа на ученика; ✓ участие в екипна работа.
<p><i>Социални и граждански компетентности</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ създаване на колективни творчески проекти; ✓ изобразяване на членове на семейството, случки от живота на възрастните и децата, традиционни празници и обичаи; ✓ ориентиране с визуални знаци.
<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ създаване на проекти по тема от изобразителното изкуство; ✓ практическо използване на материали и пособия, представяне на резултати от творчески дейности в обществена среда; ✓ използване на различни материали, инструменти и пособия, създаване на художествени конструкции, приложения с хартия и природни материали;
<p><i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ създаване на образи по асоциация от музикални произведения;

<p><i>творчество</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ посещения на музеи, галерии и сбирки за възприемане на произведения от изобразителното изкуство от наши и чуждестранни художници; ✓ организиране на изложба за представяне на резултати от индивидуална и колективна изобразителна дейност на учениците (рисушки, апликации, моделирани фигури) в училището, в общността; ✓ подбор на кукли и декори за драматизация на художествен текст.
<p><i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ дискутиране на проблеми, свързани с различия и неравенство между хората; ✓ изобразяване на примери за проява на лична отговорност при опазване на околната среда и здравето на човека; ✓ дискутиране на възможности за устойчиво използване на материали и ресурси в учебния процес.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.